

Anbragte børn har ret til en god skolegang

Næst efter det at have et hjem og en tryk base så er skolen børns vigtigste arena. Det er der, børn finder fællesskab og venner. Det er der, de øver sig i at være sammen med andre. Det er der, de opbygger den faglige ballast, der skal til for at få adgang til uddannelse og job.

Sådan er det bare langt fra for alle anbragte børn. Store huller i skolegangen og mange skoleskift betyder, at de ikke har samme adgang til den faglige udvikling, skolens fællesskaber og de gode skoleoplevelser som andre børn.

Børnerådet og De Anbragtes Vilkår har arbejdet sammen med en gruppe anbragte og tidligere anbragte unge om at finde løsninger på, hvad der skal til for at anbragte børn får en god skolegang. Først og fremmest skal børnenes skolegang være et afgørende fokusområde i enhver anbringelse. Det kræver, at man aktivt tænker på tværs af social- og skoleområdet, så de to vigtige arenaer i børnenes liv kommer til at hænge sammen. Samtidig skal folkeskolens ansvar og muligheder for at bidrage til at give anbragte børn en god skolegang tydeliggøres og bringes i spil.

Hvad siger de unge selv?

De unge peger på følgende temaer for at give anbragte børn en god skolegang:

1. Mød os som almindelige børn, der håndterer ualmindelige livsvilkår – ikke som problembørn.
2. Vi har vores bagage med i skole. Se det, hjælp os med at håndtere det, og gør det til en styrke.
3. Hjælp os til at høre til i fællesskabet i skolen og med at få et stærkt bagland på hjemmefronten.
4. I er mange rundt om os – samarbejd og giv støtte, der giver mening og mod på læring.
5. Hav fokus på vores faglige udvikling. Både når det er svært for os, og når vi har nemt ved det.

Med udgangspunkt i disse temaer har vi formuleret en række principper og konkrete anbefalinger, der reelt kan forbedre skolegangen for alle anbragte børn.

8 principper for god skolegang

I de kommende forhandlinger om Barnets Lov anbefaler Børnerådet og De Anbragtes Vilkår, at Børne- og Undervisningsministeriet og Social- og Ældreministeriet arbejder tæt sammen på tværs af skole- og socialområdet, og at lovgivnings- og reformarbejdet vurderes med afsæt i følgende otte principper.

#1 Ingen anbringelse uden skoletilbud: Det skal være et lovkrav, at barnet starter i et passende skoletilbud ved anbringelsestidspunktet. Barnet skal have en skoleplan, som sikrer sammenhæng i skoleforløbet med fokus på barnets faglige udvikling og skoletrivsel samt en gennemgående ansvarsperson, der understøtter den gode skolegang for barnet.

- Alle anbragte børn skal have ret til at deltage i et tilpasset skoletilbud fra den dag, deres anbringelse starter, så der ikke sker unødige afbrydelser i skolegangen.
- Alle anbragte børn skal have ret til en skoleplan, som tydeliggør de forskellige aktørers ansvar for at understøtte en god skolegang.
- Skoleplanen skal sigte målrettet mod at give barnet adgang til folkeskolens afgangseksamen og en kompetencegivende ungdomsuddannelse.
- Det skal være tydeligt for alle – også for barnet – hvem der er ansvarlig for at følge barnets skolegang og faglige udvikling.

#2 Støtten bør følge barnet frem for indsatsen: En anbringelse skal give ret til den nødvendige faglige og sociale støtte i skolen. Støtten bør være kontinuerlig og følge det enkelte barn, og støttetilbuddet bør ikke afhænge af, hvor barnet anbringes, eller om det hjemgives.

- Anbragte børn og unge skal have ret til obligatorisk faglig og social støtte i folkeskolen.
- Skole- og socialforvaltning skal pålægges et fælles ansvar for at sikre og skrive den rette støtte ind i en skoleplan.
- Støtten skal fortsætte gennem hele barnets skolegang og afsluttes først, når barnet har afsluttet folkeskolens afgangseksamen og en kompetencegivende ungdomsuddannelse.

#3 Styrket kvalitet i specialtilbud: Der skal altid foreligge en konkret vurdering af, om folkeskolen eller et specialtilbud er mest passende for barnets behov. Specialskoler og interne skoler kan understøtte faglige løft, hvis kvaliteten er god, men det er afgørende at holde fokus på veje tilbage til den almene skole og klassefællesskabet.

- Interne skoler og specialskoler skal bruges som en mulighed for at give et fagligt og/eller socialt løft i en periode for de elever, der med den rette støtte kan være en del af folkeskolen.
- Kvaliteten på interne skoler skal sikres gennem udvikling af klare kvalitetskriterier og et styrket tilsyn.

#4 Sømløse overgange mellem skoletilbud: Overgange mellem special-/intern skole og folkeskole skal være fleksible med mulighed for overlap og kontinuitet. Segregerede tilbud bør bestå af korte, intensive forløb med en klar plan for tilbagevenden til det almene skoletilbud og med støtte til at fastholde kontakt til venner i klassen og klassefællesskabet.

- Der skal være (økonomiske) incitamenter, der sætter fokus på at støtte barnets skolegang i folkeskolen frem for at flytte barnet til et segregeret tilbud.
- Segregerede tilbud skal så vidt muligt bestå i korte, intensive forløb med en klar plan for tilbagevenden og fastholdelse af kontakt til venner i folkeskolen.
- Stedlig kommune skal sikre smidige overgange og overlap mellem folkeskole og segregerede tilbud – herunder interne skoler – som kan tilpasses det enkelte barn.

#5 Nænsomme skift: Når skoleskift ikke kan undgås, skal barnet inddrages i forløbet, og barnets holdning skal tillægges passende vægt i den samlede vurdering af skiftet. Skiftet bør være nænsomt og velplanlagt med fælles ansvar mellem myndigheder, skole og anbringelseshjem.

- Barnet skal have en koordinerende ansvarsperson fra den stedlige kommune, som sætter klare rammer for samarbejdet om nænsomme skift, og som skal sikre samarbejde og koordinering for alle involverede aktører.
- Den koordinerende ansvarsperson har ansvaret for, at barnet ved skoleskift har mødt klasselæreren og talt om opstart og velkomst.

#6 Anbragte skal have en tillidsperson: Alle børn har brug for at blive troet og heppet på. Derfor skal anbragte børn have ret til en gennemgående voksen, som lytter og taler deres sag – en tillidsperson, som insisterer på at støtte op om barnets skolegang, og som hjælper omgivelserne til at have positive forventninger til barnet.

- Alle anbragte børn har ret til at få udpeget en tillidsperson, som er gennemgående i deres liv, lytter til dem og taler deres sag.
- Tillidspersonen er ansvarlig for, at barnet hjælpes i skolegangen og kan bringe gode fortællinger om barnet med videre i skolelivet.
- Tillidspersonen skal støtte op om et børnesyn præget af tro på barnet og vilje til at lede efter strategier, der virker – både i skole og anbringelseshjem.

#7 Anbringelseshjemmet skal indgå aktivt i barnets skoleliv: Anbringelseshjemmet skal involvere sig i barnets skoleliv på lige fod med andre børns forældre. Der skal være optimale rammer for og stilles krav om et tæt samarbejde mellem anbringelseshjem og skole.

- Der skal flyde samme information mellem anbringelseshjem og skole som mellem skole og (ressourcestærke) forældre til hjemmeboende børn. Det gælder praktiske oplysninger, viden om udfordringer og gode fortællinger om barnet.
- Anbringelseshjemmet skal vejledes i, hvordan de bedst støtter op om barnets skolegang – fagligt og socialt.
- En skoleplan skal beskrive, hvordan henholdsvis skole, anbringelseshjem og forældre bedst kan samarbejde om barnets trivsel og faglige udvikling, så barnet oplever sig tryk i det samarbejde.

#8 Fleksible skolemuligheder: Det skal være muligt for anbragte børn at gennemføre folkeskolens afgangseksamen på mere fleksible vilkår. Samtidig bør der være en mere fleksibel adgang til ungdomsuddannelserne.

- Anbragte børn skal have ret til ekstra undervisningstimer, som kan tilrettelægges fleksibelt efter det enkelte barns behov.
- Der skal indføres fleksible vilkår for at gennemføre folkeskolens afgangseksamen, hvis man er anbragt.
- Reglen om, at man højst har tre forsøg til at gennemføre en ungdomsuddannelse, bør ophæves.

Fakta

Anbragte børn er generelt normalbegavede, men kommer ofte fra hjem, der har svært ved at give støtte til skolegang (Bryderup I: Anbragte børn og unges skolegang er livsvigtig for deres fremtid)

Skolegang er den vigtigste faktor for, om udsatte børn og unge får et godt voksenliv (Bryderup I: Anbragte børn og unges skolegang er livsvigtig for deres fremtid)

46 % af udsatte elever i 9. klasse blev i 2018/19 undervist i segregerede tilbud (Specialklasse, specialskole eller behandlingsskole). Det er en stigende tendens. (KL: udsatte børn – nøgletal 2020)

Under 30 % af udsatte elever består en fuld afgangsprøve i 9. klasse. (KL: Udsatte børn – nøgletal 2020)

25% af anbragte børn har perioder, hvor de ikke går i skole. (Bryderup I: Anbragte børn og unges skolegang er livsvigtig for deres fremtid)